

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

KONYA EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ
ZİYARETİ
(Rapor No: 2018/10)

TEMMUZ 2018

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
KISALTMALAR	ii
GİRİŞ.....	1
I. YASAL DAYANAK VE GÖREV EMRİ.....	1
II. ZİYARET HEYETİ.....	1
III. ZİYARET YÖNTEMİ.....	1
IV. İLGİLİ ULUSLARARASI VE ULUSAL NORMLAR	2
V. NEZARETHANELERDE YAPILAN İNCELEMELER.....	2
a. ASAYİŞ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ.....	2
b. KAÇAKÇILIK VE ORGANİZE SUÇLAR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ.....	7
c. ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	10
ç. TERÖRLE MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	13
VI. TAVSİYELER.....	15

KISALTMALAR

APT	: İşkenceyi Önleme Derneği
BM	: Birleşmiş Milletler
CAT	: Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
m	: Metre
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya
ÖYB	: Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

GİRİŞ

1. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından Konya İl Emniyet Müdürlüğü nezarethaneleri izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

I. YASAL DAYANAK VE GÖREV EMRİ

2. 28.01.2014 tarihli ve 28896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne Ek İhtiyari Protokol (OPCAT)”؛ sözleşmeye taraf ülkelerin işkence ve kötü muamele ile mücadele amacıyla her türlü alıkonulma mekânlarını ziyaret etmeye yetkili bir Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) kurması gerekliliğini hüküm altına almaktadır. TİHEK; kuruluş kanunu olan 6701 sayılı Kanun’un 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (ı) bendiyle OPCAT hükümleri çerçevesinde, UÖM olarak görev yapmaktadır. Bu çerçevede aynı maddenin (j) bendinde kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir.
3. Bu görevin ifası kapsamında, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun ziyaretlerin hangi sıklıkla gerçekleştirileceğine ilişkin 2018-07 numaralı kararı ve 02.05.2018 tarihli TİHEK başkanlık oluru üzerine, 03.05.2018 tarihinde Konya İl Emniyet Müdürlüğü Asayiş, Kaçakçılık ve Organize Suçlar, Çocuk ve Terörle Mücadele Şube Müdürlükleri nezarethanelerine haberli ziyaret düzenlemiştir.

II. ZİYARET HEYETİ

4. Ziyaret heyetinde hâkim Abdulmuttalip ZARARSIZ, uzman yardımcıları Çiğdem ÇELİK, Mehmet Alp DİDİNMEZ ve Merve SİSLİ yer almıştır.

III. ZİYARET YÖNTEMİ

5. Ziyaret heyeti öncelikle Asayiş Şube Müdürlüğünü, Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğünü ve Çocuk Şube Müdürlüğünü ziyaret etmiş, buralarda yetkililerle görüşmüş ve incelemelerde bulunmuş, ardından İl Emniyet Müdür Yardımcısı ile görüşmüş, son olarak Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünü ziyaret etmiş, yetkililerle ve tutulanlarla görüşmüş ve yerinde incelemelerde bulunmuştur.

6. İşbu rapor heyet üyelerinin katkıları ile insan hakları ve eşitlik uzman yardımcısı Çiğdem ÇELİK tarafından kaleme alınmıştır.

IV. İLGİLİ ULUSLARARASI VE ULUSAL NORMLAR

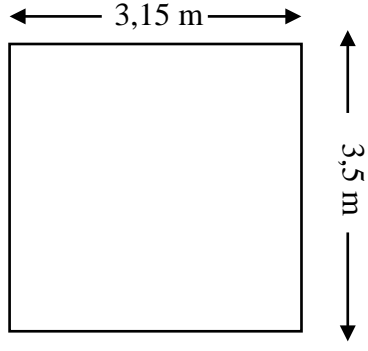
7. Standartların belirlenmesinde, başta İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Birleşmiş Milletler (BM) İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme (CAT) ve bu Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol (OPCAT), BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, BM Engelli Hakları Sözleşmesi, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Sözleşmesi ve bu Sözleşme ile kurulan Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) Standartları ve Genel Raporları, BM Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için Prensipler Bütünü, BM Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları (ÖYB (Havana) Kuralları) İşkenceyi Önleme Derneği (APT) kuruluşunun hazırladığı alıkonulma mekânlarının izlenmesine ilişkin kılavuz, Avrupa İnsan Haklar Mahkemesi içtihatları ile başta Anayasa olmak üzere infaz hukukuna ilişkin ilgili diğer kanun, tüzük ve yönetmelikler esas alınmıştır.

V. NEZARETHANELERDE YAPILAN İNCELEMELER

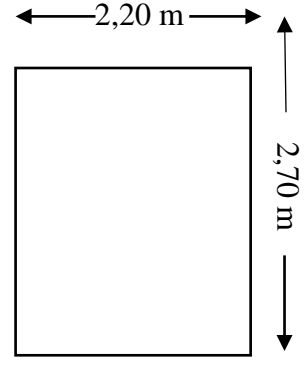
8. Şubelerin her biri şehrin farklı yerlerinde bulunmaktadır. Ancak İl Emniyet Müdür Yardımcısı ile yapılan görüşmede, 2 yıl içerisinde tamamlanması planlanan bir proje ile tüm şubelerin yeni inşa edilen İl Emniyet Müdürlüğü binasında toplanacağı ifade edilmiştir.

a. ASAYİŞ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

9. Önceden lojman olan beş katlı eski bir bina, Asayiş Şube Müdürlüğüne dönüştürülmüştür.
10. 4 adet nezarethane toplu bir şekilde bodrum katında bulunmaktadır; kadınlar için ayrı bir bölüm bulunmamaktadır. Her bir nezarethanede en fazla dört kişi barındırıldığı, bir nezarethanenin mevcudunun 5 kişiyi aşması halinde savcıya haber verildiği ifade edilmiştir. Ziyaret esnasında yalnızca bir kişinin gözaltında olduğu görülmüştür.
11. Nezarethanelerin 3'ü aynı; 1'i daha küçük boyuttadır. Nezarethanelerin boyutlarına ilişkin veriler aşağıdaki gibidir:

Yükseklik: 2,41 m

Yükseklik: 2,41 m

Fotoğraf 1: Asayiş Şube Müdürlüğü Nezarethaneleri

Fotoğraf 2: Asayiş Şube Müdürlüğü İfade Alma Odası

12. Nezarethanelerde yeteri kadar sabit ve yumuşak döşemeli bank bulunmaktadır.
13. Nezarethanelerin hepsinde kırılmaz camlı ve kolçağı olmayan küçük bir pencere bulunmaktadır. Ancak nezarethanelerin bodrum katta bulunması nedeniyle doğal ışığın oldukça zayıf olduğu ve sürekli yapay aydınlatmaya ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle nezarethaneler koridordaki ışıklandırma ile aydınlatılmaktadır. Nezarethanelerin içinde doğrudan ışıklandırma bulunmamaktadır.
14. Nezarethane havalandırma sistemi ile havalandırılmaktadır.
15. Isınma, kalorifer sistemi ile sağlanmaktadır. Ziyaret tarihi itibariyle ihtiyaç duyulmadığından ısıtma sisteminin yeterliliği ölçülememiştir.
16. Duvarların sıvasının yer yer döküldüğü gözlemlenmiştir.
17. Tutulanlar için yeterli miktarda battaniye bulunduğu gözlemlenmiştir. Battaniyeler personelin bulunduğu yerde dolap içerisinde saklanmakta ve ihtiyaca göre verilmektedir. Battaniyelerin rutin olarak haftalık yıkandığı, gerek duyulması halinde ise rutin yıkama beklenmeden yıkandığı söylenmiştir. Güvenlik nedeniyle battaniyelerin kenarlarının söküldüğü gözlemlenmiştir.
18. Namaz kılmak isteyen kişiler için seccade bulunduğu gözlemlenmiştir. Talep edilmesi halinde seccade verildiği ifade edilmiştir.

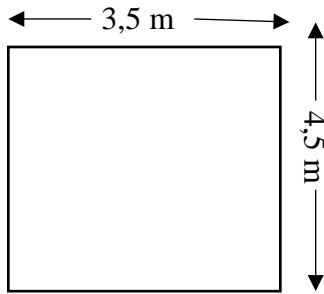
19. Tutulanlara günde 3 öğün yemek verildiği ve yemeklerin polisevinden gönderildiği öğrenilmiştir. Tutulanların talep etmesi halinde dışarıdan da yemek söylenebildiği belirtilmiştir. Ayrıca tutulanlara düzenli olarak su verilmektedir. Tutulan kişilere kendisine veya başkasına zarar vermemesi için sıcak içecek verilmediği ifade edilmiştir.
20. Nezarethanede kadın tutulan bulunması durumunda kadın personel görevlendirildiği, ihtiyaç halinde kadın personelin Koordinasyon Şube Müdürlüğü vasıtasıyla diğer şubelerden de takviye edilebildiği belirtilmiştir. Bu tür durumlarda, genelde 2 erkek personele ek olarak 1 kadın personelin nezarethanede görevlendirildiği dile getirilmiştir. Personel, 5 gün gündüz, 10 gün gece vardiyasında çalıştıklarını, 12 saat gece çalışan personele 36 saat dinlenme hakkı verildiğini söylemiştir.
21. Acil bir sağlık sorunu yaşandığında 112 Acil Çağrı Merkezine haber verildiği ve ilk müdahalenin her zaman 112 sağlık personeli tarafından yapıldığı; sağlık personelinin gerekli görmesi durumunda sevklerin yapıldığı ve bu durumun kayıt altına alındığı ifade edilmiştir. Ayrıca görevli odasında ilk yardım dolabı da bulunmaktadır.
22. Düzenli ilaç kullanması gerektiğini ifade eden kişilere raporları varsa ilaç verilmektedir. Keza, düzenli ilaç kullanılmasa da reçete ile ilaç verilmesi mümkündür.
23. Zihinsel ve ruhsal sorunları olanların rapor sunulması halinde ayrı yerde tutulmalarının sağlandığı, madde bağımlılığı olanların ise tedavileri sağlandıktan sonra nezarethaneye getirildikleri ve gözaltına alınan diğer kişilerden ayrı tutuldukları belirtilmiştir.
24. Yabancı uyruklu olarak daha çok Suriye vatandaşlarının geldiği ve ifade alınması gerektiğinde tercüman kullanıldığı, ancak Suriye vatandaşlarının kimlik numarası olmadığı için kayıt tutarken zorluk yaşanabildiği ifade edilmiştir.
25. Tuvaletler nezarethaneler içerisinde değil, ayrı bir alanda bulunmaktadır. Kadın ve erkek tuvaletleri ayrıdır. Ayrıca duş almak isteyenler için duş teknesi de bulunmaktadır. Duşu, kadın ve erkeklerin sırayla kullandığı söylenmektedir. Ziyaret sırasında sıcak su bulunduğu gözlemlenmiştir. Nezarethanelerin banyo ve tuvaletlerinin temiz olduğu; ancak bodrum katta bulunmalarından dolayı rutubetli oldukları görülmüştür.
26. Engelli bireylerin kullanımı için alafranga tuvalet ayrılmıştır. Duş teknesinin hemen yanında ve kapının arkasında kalan tuvalette tutamaç bulunmamaktadır. Bu nedenle de engelli bir kişinin yardım almadan tuvaleti kullanabilmesi pek mümkün görülmemektedir. Ayrıca nezarethanelere dik bir merdivenden inilerek erişim sağlanmakta, engelli bireylerin nezarethanelere getirilmesini kolaylaştıracak asansör gibi sistemler bulunmamaktadır. Ortopedik engeli olan kişilerin personel yardımıyla

nezarethanelere indirildiği ve tuvaleti kullanabilmeleri için yardım edildiği ifade edilmiştir.

27. Kadınlar için hijyenik ped ve kimi durumlarda bebekler için bebek bezi ihtiyaçlarının temin edilmesi gerektiğinde gözaltı iaşe kaleminden harcama yapıldığı söylenmiştir. Ayrıca, tutulanların herhangi bir ihtiyacı olması halinde yakınlarının arandığı ve yakınları tarafından ihtiyaçların temin edilebildiği belirtilmiştir.
28. Emanetlerin bürolarda alındığı, ince aramaların nezarethane girişinde yapıldığı dile getirilmiştir.
29. Nezarethane defter kayıtları incelenmiş ve kayıtların düzgün bir şekilde tutulduğu gözlemlenmiştir. Tutulan kişilerin nezarethaneye getirilmeden önce doktor kontrolünden geçtiği ve bu durumun raporlandığı görülmüştür.
30. İfadelerin avukat eşliğinde alındığı beyan edilmiştir. Avukatlarla görüşmenin, nezarethanelerin bulunduğu bodrum katta değil katlardaki şubelerde yapıldığı öğrenilmiştir. Avukat görüşme odası olarak kullanılan odanın ses geçirebilir özellikte olduğu gözlemlenmiştir.
31. Üst katlarda bulunan ifade alma odalarının pencerelerinde ve balkonlarında, tutulan kişilerin herhangi bir kaçma veya kendine zarar verme girişimlerinin bertaraf edilmesi için demir parmaklıklar bulunduğu görülmüştür.
32. Nezarethaneleri görüntüleyen kameraların çalıştığı ve tuvaletlerde mahremiyetin sağlandığı gözlemlenmiştir. Kamera kayıtlarının 1 ay tutulduğu ve talep halinde mahkemeye verildiği söylenmiştir. Ancak binaya ait jeneratör olmadığından elektriğin kesildiği durumlarda kameraların kayıt yapamadığı; sorunun çözülmesi için yazılı olarak jeneratör talep edildiği ifade edilmiştir.
33. Şubede bulunan Cinayet Büro Amirliği sorgu/sistem (ifade alma) odasındaki arızalı kameranın onarılması veya yeni bir kamera ile değiştirilmesi hususunda İkmal Şube Müdürlüğü ve Muhabere Elektronik Şube Müdürlüğü ile yazışma yapıldığı ziyaret heyetine sunulan evraktan anlaşılmaktadır. En son yazışma, 13.10.2017 tarihinde yapılmıştır.
34. Son bir yıl içerisinde hakkında soruşturma açılan personel bulunmadığı söylenmiştir.

b. KAÇAKÇILIK VE ORGANİZE SUÇLAR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

35. Tutulanların genel olarak, kaçakçılık ve organize suçlara ilaveten, FETÖ/PYD şüphesi ile getirildiği ifade edilmiştir. By-lock ve diğer terör örgütleri şüphelilerinin Terörle Mücadele Şubesi nezarethanelerinde tutulduğu söylenmiştir. Ziyaret esnasında mevcutta 2 kişi vardır.
36. Eski askerlik şubesi olan bina genel olarak temiz, bakımlı ve ferahdır.
37. Şubenin giriş katında yan yana sıralanmış toplam 8 nezarethane bulunmaktadır. Nezarethanelerin boyutu standart olup aşağıdaki gibidir:

38. Nezarethanelerin içerisinde yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yeri bulunmaktadır.
39. Nezarethanelerin içerisinde pencere olmadığı halde koridorda bulunan pencereler sayesinde doğal aydınlatma yeteri kadar sağlanmaktadır. Ayrıca yüksek tavanlı olan nezarethanelerin yapay aydınlatmasının da yeterli olduğu gözlemlenmiştir.
40. Nezarethanelerin bulunduğu alanın havadar olduğu, bu nedenle havalandırma sistemine ihtiyaç duyulmadığı müşahede edilmiştir.
41. Isınmanın, kalorifer sistemiyle yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak ziyaret tarihinde havanın sıcak olması nedeniyle nezarethanelerin havanın soğuk olduğu zamanlarda sıcaklığının yeterli olup olmadığı değerlendirilememiştir.
42. Tutulanlara battaniye ve yastık verildiği ifade edilmiştir. Battaniyelerin rutin olarak 15 günde bir yıkandığı; bunun dışında her kullanımdan sonra yıkandığı ve tutulanlara her zaman temiz battaniye verildiği ifade edilmiştir. Güvenlik nedeniyle battaniyelerin kenarlarında ip bulunmamaktadır.
43. Nezarethanede, duvarları ve yerleri fayansla kaplanmış ve mahremiyet hususu gözletilmiş 1 banyo ile 1 alaturka, 1 alafanga, 2 pisuvar şeklinde tuvaletin bulunduğu, duş imkânı sunulduğu ve ziyaret sırasında sıcak su olduğu görülmüştür. Tuvalet ve banyolar temizdir.

44. Engelliler için tutamaç bulunan tuvalet bulunmamaktadır; yalnızca klozet bulunmaktadır. Görevlilerle yapılan görüşmede engelli bireylerin tuvaletleri nasıl kullandığı sorulmuş; fiziksel engeli olan bireylerden ziyade tansiyon ve şeker hastalığı olan kişilerin tutulduğu; bu nedenle böyle bir ihtiyaç hâsıl olmadığı ifade edilmiştir.
45. Tutulanlara günde 3 öğün polisevinden gelen yemekler verilmektedir. Tutulanlar, kendilerine yemek ve su verildiğini doğrulamış; sıcak içecek ve sigara da verildiğini söylemişlerdir. Yemeğini yemediği gözlemlenen kişiye yemek yememe nedeni sorulmuş; kişi, iştahı yerinde olmadığı için yemek yemediğini ve özel bir nedeni bulunmadığını ifade etmiştir.
46. Tutulanlar, nezarethaneye getirilmeden önce sağlık muayenesinden geçirildiklerini söylemiştir.
47. Acil sağlık durumlarında 112 Acil Çağrı Merkezine haber verilmekte ve ilk müdahale 112 sağlık personeli tarafından yapılmaktadır. Hastaneye sevk gerektiğinde savcılığa haber verilmekte ve sevk gerçekleştirilmektedir.

Fotoğraf 3: Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü Nezarethaneleri Koridoru

Fotoğraf 4: Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü Nezarethaneleri

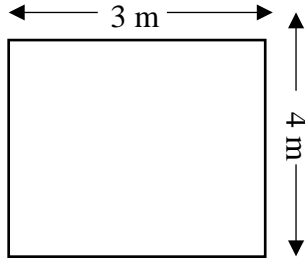

48. Düzenli ilaç kullanan tutulanların raporlarına uygun bir şekilde ilaçları görevliler tarafından verilmektedir.
49. Şubede ifade odası olarak kullanılan özel bir oda bulunmadığı ve bütün odalarda ifade alınabildiği belirtilmiştir. Ancak bütün odalarda kamera bulunmamaktadır. İfade alma odası olduğu belirtilen odanın esasen teşhis için kullanıldığı öğrenilmiştir.
50. Tutulanların avukatları ile görüşme imkânı bulunmaktadır. Avukatla görüşme imkânı, teşhis odasında sunulmaktadır.
51. Tutulanlara, aileleriyle yüz yüze ve telefonla görüşme hakkı verildiği dile getirilmiştir.
52. Nezarethane defteri incelenmiş ve kayıtların düzenli olarak tutulduğu görülmüştür.
53. Şubede 6 personelin nezarethane görevlisi olarak vardiya usulü ile çalıştığı ifade edilmiştir. Kadın personel bulunmadığı için şubede tutulan kadın olmadığı; Asayiş Şube Müdürlüğünde kadın personel çalışması nedeniyle kadınların Asayiş Şubeye yönlendirildiği söylenmiştir.

54. Her bir nezarethanenin karşısında kamera bulunmaktadır. Ziyaret heyetine kameraların kayıt süresinin 1-2 ay olduğu söylenmiştir. Ancak nezarethanede görev yapan personelin durduğu yerde, nezarethanelerin içini gören kamera görüntülerini izleyebilecekleri bir ekran bulunmadığı tespit edilmiştir. Ekranlar, bina girişinde bulunan ve nezarethane bölümüyle arasında mesafe olan güvenlik kontrolü, karşılama, yönlendirme, danışma gibi başka işlevleri de yerine getiren giriş bölümündeki masada bulunmaktadır. Bu nedenle nezarethane personeli, beklediği noktadan nezarethanelerin içindeki durumu bütünüyle görememektedir.

c. ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

55. Şube, İl Emniyet Müdürlüğüne ait bir tesisinin içindeki bir binada yer almaktadır. Çocuk nezarethaneleri, Şube'nin ikinci katında bulunmaktadır.
56. Çocukların daha çok madde kullanımı ve hırsızlık suçlarından getirildiği ifade edilmiştir. Ziyaret tarihi ve saatinde mevcutta çocuk bulunmamaktadır.
57. Çocuklara tahsis edilen 2 nezarethanenin camekân bir bölme ile diğer bölümlerden ayrılmış olduğu gözlemlenmiştir. Nezarethanelerin boyutu aşağıdaki gibidir:

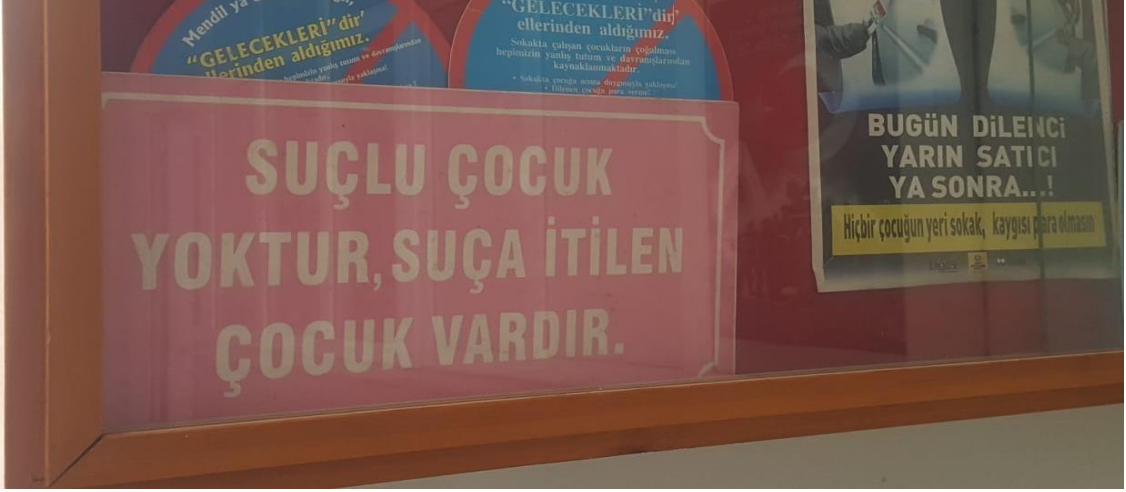
58. Eğimli tavanda pencere bulunmaktadır. Doğal ışık ve havalandırma yeterli sayılabilecek düzeydedir. Bununla birlikte binanın eski olması sebebiyle fiziksel koşulların genel olarak hem çocuklar hem de engelliler için yeterli olmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, nezarethanelerde hafif bir boya kokusu bulunmaktadır.
59. Nezarethanelerin içerisinde yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yerleri bulunmaktadır.

Fotoğraf 5: Çocuk Şube Müdürlüğü Nezarethaneleri

60. Nezarethanelerin bulunduğu kattaki çocuk tuvaleti nezarethanelere uzak bir konumda yer almaktadır ve kadın personelin kullanımına ayrılmıştır. Bu nedenle tuvaletlerden birisinin kapısı kilitli tutulmakta ve anahtarı ilgili kadın personelde durmaktadır. Erkek çocukların kullanması içinse giriş katta tuvalet bulunmaktadır. Tuvalete giderken personelin çocuklara eşlik ettiği ifade edilmiştir. Geceleri ise kadın personelin kullandığı tuvaletlerin çocuklara kullanılabildiği belirtilmiştir.
61. Sıcak su imkânı bulunduğu tespit edilmiştir.
62. Terör suçları haricindeki çocukların yemeklerinin aileleri tarafından getirildiği bilgisi verilmiştir.
63. Şubede bir sosyal hizmet uzmanı bulunmaktadır. Ayrıca, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmeti de sunulmaktadır.
64. Çocukların avukatla görüşmesi için ayrılan özel bir oda bulunmamaktadır. Bunun için daha çok sosyal hizmet uzmanının odasının kullanıldığı ifade edilmiştir.
65. Çocukların ifadeleri savcılıkta alınmaktadır. Şubede ise, sosyal hizmet uzmanı tarafından inceleme raporu düzenlenmektedir. Ayrıca şubede mağdurların ve bilgi sahibi olan kişilerin ifadeleri alınmaktadır. İfade alma yerinde 13 kamera olduğu öğrenilmiştir.

Fotoğraf 6: Çocuk Şube “Suçlu Çocuk Yoktur, Suça İtilen Çocuk Vardır”

66. ASPB ile yapılan protokol gereğince suça sürüklenen çocukların, mendil satan, dilencilik yapan veya intihar eğilimi olanların gruplarına göre listeler halinde Bakanlığa iletildiği, İl Müdürlüğü yetkilileri tarafından söz konusu çocuğun ailesine ziyaret düzenlediği, bu ziyaretler ile ailelere danışmanlık hizmeti sunulduğu ve gerektiğinde koruma kararı çıkartıldığı ifade edilmiştir.

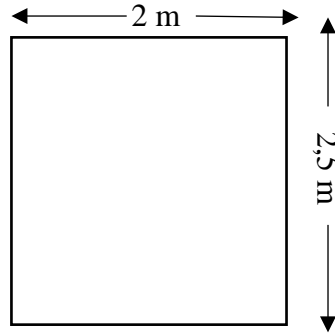
Fotoğraf 7: Çocuk Şube

67. Şubede çocuklara oyuncak verildiği, ancak çocukların oyuncakları beraberinde götürmeleri nedeniyle oyuncakların bittiği söylenmiştir. Çocuklara oyuncak verilmesinin olumlu bir uygulama olduğu ve bu tür uygulamaların yaygınlaştırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

ç. TERÖRLE MÜCADELE ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

68. Şubenin binası eski bir lojmandan dönüştürülmüştür.
69. Şubede ziyaret sırasında mevcutta 8 kişi bulunmaktadır ve tutulanların tamamı ile görüşme gerçekleştirilmiştir.
70. Şubede 8 adet nezarethane yer almaktadır. Her bir nezarethane tek kişiliktir. Bodrum katta yer alan nezarethanelerin kilitli kapıları ve içlerinde ayrıca parmaklıklar ile çevrilmiş alan bulunmaktadır.
71. Nezarethanelerin büyüklük ve genişlikleri aşağıdaki gibidir:

Fotoğraf 8 : Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü Nezarethaneleri

72. Nezarethanelerin tavanları yüksek olmakla birlikte doğal ışığın zayıf olduğu ve havalandırmanın yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Ancak yapay ışıklandırma yeterlidir.
73. Nezarethanelerin içinde yatak bulunmaktadır.
74. Tutulanların kullanımına ayrılmış 1 alaturka ve 1 alafranga tuvalet ile bir duş bulunmaktadır. Tuvalet ve duşlar yerden iki basamak yüksekte olup engelli erişimine uygun değildir. Duş başlığının takılı olmadığı ve kenarda durduğu gözlemlenmiş, personelden alınan bilgiler doğrultusunda tutulanların isterse duş başlığını takabildiği ancak genelde kova verildiği bilgisi edinilmiştir.
75. Polis evinden günde 3 öğün yemek gelmektedir. Pet şişe ile içme suyu verilmektedir. Yemekler ve içme suyu konusunda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.
76. Nezarethanelerin hepsinin kamerasının çalışır halde olduğu gözlemlenmiştir. Kayıtlar bir ay boyunca saklanmaktadır.
77. Personel tarafından tutulanların 24 saatte bir doktor muayenesinden geçtiği ifade edilmiş, tutulanlarca bu husus doğrulanmıştır.
78. Acil sağlık durumlarında 112 Acil Çağrı Merkezine haber verilmekte ve ilk müdahale 112 sağlık personeli tarafından yapılmaktadır. Sevk için sağlık personeli karar vermekte ve söz konusu husus nezarethane defterine kayıt edilmektedir. Düzenli ilaç kullananların ilaçları personel tarafından dolaplarda saklanmakta ve saatinde verilmektedir.
79. Kapıların önünde çanta bulunduğu görülmüştür. Personel tarafından, tutulanlara ait çorap gibi kişisel eşyaların bu çantalarda muhafaza edildiği, çantalarda ip bulunması gibi nedenlerle güvenlik amaçlı çantaların tutulanlara verilmediği, ancak istediklerinde eşyaların kendilerine personel tarafından verildiği ifade edilmiştir.
80. Namaz kılmak isteyenlere seccade verildiği belirtilmiş; bununla birlikte tutulanlardan biri terlik ve seccadesi olmadığını dile getirmiştir.
81. İfade için özel bir oda bulunmadığı ve ifadelerin bürolarda alındığı; ancak her ifade alındığında personel tarafından tripod ile kamera kurulduğu ve kayıt yapıldığı belirtilmiştir.
82. Avukat ile görüşülen odanın ses geçirebilir nitelikte olduğu anlaşılmıştır.
83. Tutulanlar, gözaltına alınma nedenleri hakkında bilgi sahibi olduklarını ve ailelerine haber verildiğini söylemiştir.
84. Başörtüsü kullanan kadınların güvenlik gerekçesiyle başörtülerinin alındığı ancak mağduriyet oluşmaması için kapalı pakette bone verildiği ifade edilmiştir.
85. Çocuklu kadınların gelmesi durumunda, çocuğun bir aile yakınına teslim edilmesinin istendiği; ancak bunun mümkün olmadığı durumlarda bebekler için süt ve bebek

bisküvisi verildiği; talep edilmediği için mama verilmediği ifade edilmiştir. Hamile bir kadının ise durumundan ötürü nezarethaneye getirilmeden doğrudan savcılığa götürüldüğü belirtilmiştir.

86. Nezarethanelerin düzenli olarak her ay ilaçlandığı ve faturalarının saklandığı, ilaçlamanın özellikle nezarethanelerin boş olduğu zamanlarda yapılmasına özen gösterildiği ifade edilmiştir.
87. Şubede 109 personel görev yapmaktadır. Olağan şartlarda nezarethanede bir erkek personelin görev yaptığı, kadın tutulan olması durumunda bu personele ek olarak bir kadın personel görevlendirildiği ifade edilmiştir.
88. Nezarethanedeki personelin görev yaptığı odada pencere olmasına rağmen pencerenin önünde duvar olduğu için personelin gün ışığından faydalanamadığı ve sürekli yapay ışığa maruz kaldığı ve tutululardan daha az gün ışığı görebildiği gözlemlenmiştir. Bu nedenle nezarethanelerden sorumlu personelin çalışma koşullarının olumsuz olduğu kanaatine varılmıştır.
89. Koridorlarda havalandırma bulunmadığı da görülmüş, bu durum personele sorulduğunda, havalandırma sistemi yaptırmaya çalıştıkları ancak binanın yapısı sebebiyle bunun mümkün olmadığı cevabı verilmiştir.

VI. TAVSİYELER

Emniyet Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler:

90. Nezarethanelerin, bina içinde doğal aydınlatmanın ve havalandırmanın yeterli olduğu, yönetim ve denetim açılarından da uygun bulunan yerlerde konumlandırılmasının ileride yapılması planlanan Emniyet birimleri inşaat projelerinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Konya İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler:

91. Nezarethanelerin, bina içinde doğal aydınlatmanın ve havalandırmanın yeterli olduğu, yönetim ve denetim açılarından da uygun bulunan yerlerde konumlandırılmasının ileride yapılması planlanan Emniyet birimleri inşaat projelerinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

92. Asayiş Şube Müdürlüğünde bulunan Cinayet Büro Amirliği sorgu/sistem (ifade alma) odasındaki arızalı kameranın onarılması veya yeni bir kamera ile değiştirilmesi hususunda İkmal Şube Müdürlüğü ve Muhabere Elektronik Şube Müdürlüğü ile yapılan yazışmalardan, ilk yazışmanın 16.06.2015 tarihinde, son yazışmanın ise 13.10.2017 tarihinde yapıldığı görülmektedir. Ziyaret tarihi itibarıyla yaklaşık üç yıl önce başlatılmış olan sürecin bir an

önce tamamlanarak arızalı kameranın onarılması veya yeni bir kamera ile değiştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

93. Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü nezarethane bölümünde bekleyen personel, nezarethanelerin içini gösteren kamera görüntülerinin izlendiği ekranların Müdürlük girişinde bulunması sebebiyle nezarethanelerin içini izleyememektedir. Ayrıca personelin beklediği masadan da nezarethanelerin içi doğrudan görünmemektedir. Bu nedenle, nezarethanelerde olabilecek acil bir durumu veya tutulanların sağlık durumlarında oluşabilecek ani gelişmeleri ve benzeri durumları daha sıkı takip edilebilmek için nezarethane bölümüne de kamera görüntülerini aktaran ekranlar yerleştirilmesinin faydalı olabileceği değerlendirilmektedir.

94. Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğünde kamerası olmayan odalarda da ifade alınabildiği öğrenilmiştir. Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünde ise, kamera bulunmayan odalarda ifade alındığı takdirde tripod kamera kurularak kayıt yapıldığı belirtilmiştir. Ancak ifade alınan yerlerde, sürekli kayıta olan bir kamera bulunması, ifade alma sürecinin baştan sona ulusal mevzuata ve uluslararası standartlara uygunluğunun temin edilebilmesi ve anılan sürecin tümüyle denetlenebilir olması bakımından önem arz ettiğinden bu hususa hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir.

95. Ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi hükümleri uyarınca özgürlüğünden alıkonulan engelli bireylerin insan onuruna yakışır bir şekilde tutulması için ilgili birim ve binaların erişilebilir olması gerekmektedir. Ziyaret gerçekleştirilen nezarethanelerin engelli bireyler için uygun olmadığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle mevcut nezarethanelerin engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi ve yapılması planlanan yeni Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerinde erişilebilirliğin sağlanması gerekmektedir.